



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Collegium Universi Juris Canonici

Engel, Ludwig
Salisburgi, 1693

12. Ut Ecclesiastica Beneficia sine Diminutione conferantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61596](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61596)

legitima & rationabili consuetudine aliud
introducendum sit, c. cum vos 4. de Officio
Ordinarii. c. presenti. 9. de Officio Ordina-
rii. in 6. c. 5. de Excessibus Prælatorum.
Interim tamen ex iusta causa poterit Epi-
scopus beneficio pensionem imponere, ut
loquitur in Tit. de Præbendis dictum. Ex-
cipiuntur tamen in Conc. Trid. d. sess. 24. c.
17. parochiales Ecclesie, quæ verum annu-
um valore 100. ducatorum non excedunt,
et pensionibus vel reservationibus nequeant
vinceri.

Item poterit Episcopus fructus beneficii
vocantis pro utilitate Ecclesie expendere,
vel pro exolutione debitorum nomine Ec-
clesie etiam Cathedralis (non verò nomine
proprio nisi pro necessaria sua sustentatione,
ut in Tit. de Solut. ad finem.) contra-
ctuum, vel ad aliam piam causam applicare.
Innocentius in c. unico. h. tit. n. 6. & Pan-
dectem. n. 20. Laymann. d. s. 5. n. 46. Sed
hæc fructuum reservatio fieri debet ante,
vel cum collatione beneficii; post collatio-
nem autem semel liberè factam sine consen-
su beneficiarii non rectè fiet, quia in Jure
quæritur alicui præjudicari regulariter non
potest. Id quod nostrum. 11. ff. de Reg. Ju-
ri. L. 1. h. t. n. 2. Unde si causa aliqua ne-
cessitatis urgeat Episcopum ad conquiren-
dam pecuniam, & nullum beneficium vacet,
vel vacantium beneficiorum redditus suffici-
entes non sint, tunc ab omnibus Clericis sibi
subiatis charitativum subsidium exigere
poterit, de quo inferius in Tit. de Censibus
agitur. Videri etiam poterit Barb. de Officio
Episcopi. allegatione. 87.

Divisi beneficiorum est, quando ex uno
beneficio duo constituuntur. Et hæc quidem
etiam prohibita est in c. Majoribus. 8. de
Præbendis. ex iusta tamen causa conceditur,
si nimirum sufficiant redditus, & amplitudo
beneficii, ac expediat ad divinum cultum

augendum, vel debite conservandum, ut
unum beneficium inter plures dividatur c.
vacante. 26. de Præbendis. Ita poterit Epi-
scopus ex una parochia duas facere, si una
ita sit dilatata, ut populus maxime tempore
hyemali ad eam convenire comode non pos-
sit. c. 3. & fin. de Ecclesiis edificandis. Ne-
que hic consensus parochianorum, aut prio-
ris Ecclesie Rectoris seu Parochi requiretur;
citari tamen debet, & audiri, sicut etiam
Patronus, si fortè rationabilem contradicen-
di causam habeant. Barb. l. cit. alleg. 68. n.
4. & in Collectaneis. ad Conc. Trid. sess.
21. de Reform. c. 4.

Dismembratio beneficii est, quando ali-
qua bona seu redditus à beneficio separantur
& alteri applicantur, remanente beneficio
penes suum ordinarium Rectorem. Et hæc
dismembratio etiam interdicitur, d. c. Ma-
joribus. 8. c. Tua. 20. c. nisi essent. 21. de
Præbendis. ex causa tamen permittitur, ut in
a. c. 3. de Ecclesiis edificandis. Ad eam re-
quiruntur sollemnitates, quæ aliàs ad aliena-
tionem rei Ecclesiastica. Item vocatio &
consensus beneficiarii, de cujus præjudicio
agitur, si tamen sine rationabili causa con-
sentire nolit, fiet etiam eo invito. Iusta au-
tem causa dismembrandi plerumque censetur
abundantia unius beneficii & indigenti-
a alterius. Videatur Garcias de Benefici-
is. p. 12. c. 2. & 3. Barb. de Officio Episcopi al-
leg. 67. n. 16.

Demum suppressio seu totalis extinctio
alicujus beneficii, licet etiam sine causa fieri
non possit, cap. ex parte. 12. de Constitut.
ex causa tamen quoque admittitur. Ita e-
nim statuit Conc. Trid. sess. 24. de Reform. c.
75, ut in Ecclesiis Cathedralibus & Collegia-
tis insignibus, ubi frequentes & tenues sunt
præbende simul cum distributionibus quo-
tidianis, ut sustentando decenti Canonicor-
um numero, & gradui pro loci & persona-
rum qualitate non sufficiant, liceat Episco-
pis



pis cum consensu Capituli, vel aliquot simplicia beneficia non tamen Regularia, ijs unire, vel si hac ratione provideri non possit, aliquibus ex dictis præbendis suppressis cum patronorum consensu, si de iure patronatus laicorum sunt, quarum fructus & proventus reliquis præbendis & distributionibus applicentur, ad pauciores numerum reducere, ita tamen, ut tot supersint, quæ cultui divino celebrando valeant respondere &c. Quia verò Concilium Episcopo, & quidem sub nomine Episcopi, non sub nomine Ordinarij hanc potestatem supprimendi attribuit, ideò DD. censent, inferioribus Prælati, Vicario Episcopi vel Capitulo sede vacante, utcunque illi quasi Episcopalem Jurisdictionem habeant, non competere, Barb. ad dictum cap. 15. Trid. n. 5. Garc. dicta parte 12. cap. 2. n. 75. & seq.

7 Est autem hic advertendum, quòd non debeat extingui beneficium, si respectu reddituum habeat nimis magnum onus plures Missas legendi, sed potius ipsæ missæ debeant ad minorem numerum reduci. Et quidem in Con. Trid. sess. 25. de Reform. cap. 4. habetur, quòd Episcopi in Synodo Diocesana, item Abbates & Generales Ordinum in suis Capitulis generalibus possint pro sua conscientia reductionem facere, ita tamen, ut eorum semper Defunctorum commemoratio fiat, qui pro suarum animarum salute legata cum Missarum onere fecerunt. Et quòd cessante commodo reddituum beneficij ex æquitate etiam imminui debeat onus Missarum tenet Riccius in Praxi aur. for. Eccl. p. 4. ref. 105.

Verum adfertur aliqua declaratio Cardinalium apud Barb. in Collectaneis ad dictum caput. 4. n. 14. ex qua tantum illæ Missæ permittuntur ad minorem numerum reduci, quæ ex anniversariis, vel legatis Defunctorum beneficio, & quidem ante Concil.

Trid. accesserunt; quæ verò ex ipsa fundatione beneficio inunctæ sunt, vel post Concilium per testatores ordinatæ, earummodò ad Summum Pontificem pertinet. Sed dubito, an hæc declaratio in praxi recepta sit; quia plurimum volentes restringere facultatem commutandi Defunctorum voluntates ab ipso Concilio Trid. hic. & in sess. 22. de Reform. generalius concessam. Videatur Luth. randa in Man. Prælat. q. 41. n. 22. finem. Azor. p. 2. lib. 6. cap. 24. q. 1. erectio beneficij cum suis qualitatibus & suppressio ex justa causa & ceteris rebus accedentibus (Barb. de Offic. Episc. alleg. 67.) ab Episcopo dependet, etiam eius immutatio? De his etiam mutationibus ultimarum voluntatum non poterit Moneta in speciali tract. quæ super scripsit, & præsertim in cap. 308. docet decretum Tridentini præceptum in numero Missarum sit imposita limitationem aut actum inter vivos. Quid intelligi, si non fuerit pro singulis Missis petens stipendium assignatum, sicut in his votivis, quæ pro iustis stipendiis tantum à multis personis petuntur, quantum mulus, licet fortassis multum excedat, nonnunquam fieri solet in locis celeberrimæ peregrinationum, sine consensu tantorum non pateretur reductionem. Barb. in d. c. 4. n. 9.

Deinde si Ecclesiæ aliquæ versutibus aliæ de causa collapsæ sint, ut propter ætatem nequeant reparari, non debent de illis existens propterea extingui, sed eas Ecclesiæ arbitrio Episcopi tantum quantum fieri potest, cum omnibus rebus, & emolumentis, atque in illis erigi altaria vel Capellæ sub usucapationibus, sub quibus priores erant. Barb. sess. 21. de Reform. c. 7.

Suppressionis quadam species est unio
beneficiorum, quando ex duobus beneficiis
unum erigitur: nam unio beneficij facta alte-
riori operatur extinctionem, & sup-
pressionem nominis & tituli beneficij uniti,
ut dicitur as primum ejus, cui fit unio,
& alias qualitates requirebat beneficium
unitum, puta, quia fuit Ecclesia parochia-
lis, & alias beneficium principale, v. g. dig-
nitas aut Canonicatus, cui parochialis unita
est, non attenditur amplius in Rectore
principalis beneficij illa qualitates unita Ec-
clesia, ut nimirum debeat habere aetatem 25.
annorum ad beneficia curata requisitam, si
principale beneficium ex se curatum non fit:
accepta Ecclesiam unitam per concursum,
quia aeneum fuisse promovis ad Sacerdotium
&c. In summa beneficium unitum assu-
mat naturam ejus, cui unitum est juxta vul-
garem juris regulam, quod accessorium se-
quetur principale. Gonzalez ad Regulam 8.
Cancellaria. Gloss. s. §. 7. n. 2. & seqq.
Barb. dist. a parte 3. allegacione 66. n. 34.
Canc. de Beneficiis p. 11. cap. n. 12. Et hoc,
si unio beneficij fuerit facta accessorie, &
perpetua; si vero aequè principaliter, aut
ad tempus vel vitam beneficiati, tunc hæc
unio id solum operatur, ut Rector unius sit
etiam Rector alterius beneficij, & utrumque
beneficium maneat in suo pristino statu.
Canc. d. c. 2. n. 37. & seqq.

ranta in Summa Bullarii. Verbo. Capitulum
sede vacante. q. 9. Vers. 6. limita. Abbates
item & alij Prælati Episcopo inferiores, qui
in Ecclesiis sibi pleno Jure subjectis Jurisdi-
ctione quasi Episcopalem exercent, præter-
tum si consuetudo vel præscriptio accesserit,
prout cum pluribus citatis tradit Barb. d. l.
n. 14. quamvis Glossa in dicta Clement. 1.
§. ad hæc. verbo. Ordinarios. de Statu
Monachorum, quam pro se allegat, parum
fit favorabilis, sed potius annotatio margi-
nalis ad istam Glossam, & melius argumen-
tum ex Glossa in Clem. 1. v. proprij. de
Reb. Eccles. non alien.
Ad unionem autem rectè faciendam duo
requiruntur, causa & solennitas: causa qui-
dem necessitatis vel utilitatis Ecclesie, ut
quia una Ecclesia propter defectum reditu-
um aut populi non potest commode alere
proprium Rectorem. cap. exposuisti. 33. de
Præbendis. aut alterum beneficium, cui fit
unio, necessario indiget adjumento. Solen-
nitas vero consistit in eo, ut Episcopus uni-
onem faciat cum consensu Capituli sui, sal-
tem ex postfacta accedente. dicta Clement.
2. de Rebus Ecclesia non alienandis. Non
desunt tamen, qui consuetudinem non requi-
rendi consensum Capituli admittant. Fulcus
de visitationibus. lib. 2. c. 26. n. 5. Garc.
dict. cap. 2. n. 152. In utilitatem vero su-
am, aut Capituli sui Episcopus etiam cum
consensu Capituli unionem facere non po-
test, nec author esse ad proprium commo-
dum, sed id ad S. Pontificem pertinebit di-
cta Clement. 2. in fine.
Præterea citari debent omnes, quorum
interest, veluti patroni & inferiores Præla-
ti, ad quos Ecclesie uniendæ aliquo modo
spectant, eorumque consensus requirendus. cap.
suggestum. 26. de Jure patronatus. d. Cle-
ment. 1. §. ad hæc de Statu Monachorum.
Consensus autem Rectoris, seu Possessoris
Tit. 2. bene-

beneficij uniendi non requiritur, *dicta Clement. 2.* sed cum beneficiatus canonicè institutus jus quæsitum habeat, quod ipsi auferri non debet, videtur ea interpretatio adhibenda, ut sine ipsius consensu ante mortem suam unio effectum habere non possit, ita satis clarè probat textus in *c. consultat. 4. de Donat.* & in Concil. Trid. *sess. 21. de Ref. c. 5. ibi sine præiudicio tamen obrinentium.*

12. Coterùm circa uniones quædam ab eodem Concil. Trid. constituta sunt. Ut *in sess. 7. de Reform. c. 6.* ubi Episcopus tanquam sedis Apostolicæ delegatus cognoscere potest, vocatis iis, quorum interest, an uniones etiam à S. Pontifice impetratæ habeant legitimas & veras causas, vel potius sint subreptitiæ & cum detrimento Ecclesiarum. Et hæc circa uniones recenter impetratas. Circa præteritas verò, sicut tempore Concil. Trid. non fuit amplior potestas data Episcopo, quàm ut illas posset revidere, quæ intra 40. annos factæ sunt, ita etiam nunc hodie idem dicendum erit, ut unio ante 40. annos facta revisioni Episcopali non subiaceat; tum quòd tanti temporis lapsus iure præscriptionis regulariter suppleat defectus, si qui fuissent, & faciat præsumi, omnia legitime acta fuisse; tum ne in rebus Ecclesiasticis confusio suscitetur, quando post longissimum tempus probationes de solennitate, & iustâ causâ unionis non semper superstitæ sunt, ac proinde multæ uniones cum gravi aliorum præiudicio forsitan subvertentur.

13. *In sess. 14. de Reform. cap. 9.* prohibetur, ne beneficia diversarum Diocesium sive curata sive simplicia quacunquè de causa etiam ad cultum divinum augendum perpetuò uniantur, ne per talem unionem limites Diocesium confundantur. Unde quidquid olim tradiderint nonnulli DD. de Jure antiquo huius Episcopo unire beneficium suæ Dice-

cesis cum altero alienæ Diocesis, nec sine consensu illius Episcopi, id tamen hodie Concil. Trid. sublata est, & penes S. Pontificem hæc potestas unendi diversarum Diocesium beneficia remanet, ad quem solum pertinet disponere in unionibus & Concilium, ac designare Diocesium limites.

In sess. de Reform. cap. 5. permittitur Episcopis etiam tanquam Sedis Apostolicæ delegatis, ut ex iustâ causâ possint facere, quorumcunque beneficiorum sive in Diocesi, licet illa forent generaliter vel specialiter reservata, aut qualitercunque reservata. Videatur *Garc. de Benef. p. 12. cap. 2. n. 92.* ubi *n. 102.* adfert declarationem quòd in beneficiis reservatis debet unio ante illorum vacationem, non quam vacare cœperunt, pro ea viceplacitam dispositionem Summi Pontificis deinceps censetur.

In sess. 24. de Reform. cap. 13. prohibetur, ne parochiales Ecclesie uniantur Monasteriis quibuscunque habitibus seu dignitatibus, sive Præbendis Cathedralis, vel Collegiatis, sive in beneficiis simplicibus, Hospitalibus, Militijs.

Salvari tamen & excipi uniones, quæ sunt pro fundatione, dotatione, augmento vel conservatione Collegiorum, & aliorum locorum ad fidei Catholicæ promotionem, & propugnationem, bonorum artium cultum; referat *Gonzalez de Regulam 8. Cancellaria. Gloss. 5. n. 7.* Notanter autem dicitur de Ecclesiis parochialibus, in quibus scilicet ab exercere; quæ verò habitualiter exercetur sine actuali curæ exercitio tales uniones & alia beneficia etiam secularia non haberi per hoc decretum uniri Religionem ad effectum, ut per ipsos Religiosos administrantur, ex Sanchezio in præ-

EMC

Prologo tom 2. lib. 7. cap. 29. n. 187. & sequenti tradit Barb. de Offic. Episcopi. al. 26. sub n. 31.

TITULUS XIII.

De Rebus Ecclesiae non alienandis.

SUMMARIA.

- 1. Possidentur alienari immobilia & mobilia pretiosa & quoniam accenscantur immobilibus.
- 2. Res servando non servabiles potest Praelatus alienare.
- 3. Dum rei immobilis exiguas.
- 4. Similiter res ab antiquo alienari solitas.
- 5. Quoniam dicuntur mobilia pretiosa?
- 6. Potestatem potestas est amplior quam tutorum.
- 7. Quoniam potest Praelatus sine solemnitate expendere.
- 8. Curator c. 1. titulus 12. quest. 2. cum cap. ut supra. §. in h. t.
- 9. Quae valeat repudiatio legati vel hereditatis sine solemnitate & ibi de legatis, quae sunt monasterii mendicantium. Item de acquisitis per professionem alicujus religiosi, an valeant alienari?
- 10. Quando Praelatus potest transigere super re immobili?
- 11. Quae contractus veniant nomine alienationis?
- 12. Quando locatio ultra triennium valeat saltem quoad triennium.
- 13. Quando locatio ultra triennium cum hoc pacto, ut singulis trienniis, sit nova locatio?
- 14. An licet in alienatione requiratur copulativa causa & solemnitas.
- 15. Quae superioris consensus requiratur?
- 16. Videtur prohibere (seposito stylo curiae ut in alienatione facta alteri Ecclesiae non requiratur superioris licentia.
- 17. Alienatio rei Ecclesiae contra formam juris est nulla & ab ipso alienante revocari potest.
- 18. An male alienatum.
- 19. An male alienatum restituendi sit obligatio in conscientia.
- 20. Ecclesia non tenetur in vita rem male alienatam recipere, sed potest ex post facto adhibere solemnitates.
- 21. Res male alienata repeti potest una cum fructibus, cum distinctione tamen ibi posita.
- 22. Res Ecclesiae an sint praescriptibiles?

- 23. Non currit praescriptio viro Praelato alienante & contra eam datur restitutio in integrum.
- 24. Quid possit consuetudo in hac materia alienationis?
- 25. Ecclesia revocans rem alienatam debet restituere pretium, sed non nisi in quantum est facta locupletior.
- 26. Quis debeat probare, pretium in utilitatem Ecclesiae esse versum?

In hac quotidiana non tantum Ecclesiasticis, sed etiam saecularibus cum Ecclesia contrahentibus scitu necessaria materia quam plurimam sunt quaestiones, & difficultates, quarum praecipuas antequam resolvam, dicam prius, quae certiora & fundamentalia sunt, ac mox dubitationes eo pertinentes subjungam. Itaque

Certum est I. Quod omnes res immobilis, sive solo cohaerentes, ut praedia fundi, domus &c. & mobilia pretiosa sive ad Ecclesias regulares, sive saeculares pertinentes alienari prohibeantur. *Extrav. ambitiose. h. t. inter commun. & t. t. X. eod.* Atque immobilibus recte annumerantur *Jura incorporalia*, ut quae ad jurisdictionem pertinent: item servitutes praediorum, jura piscandi, venandi & similia c. 2. hoc tit. in 6. & Clem. 1. eod. sicut & census annui, si ex fundatione vel aliunde in perpetuum constituti sint pro sustentatione ministrorum Ecclesiae. *Clem. 1. §. cumque annui redditus. de Verb. sig.*

Certum est II. quod, cum tantum mobilia pretiosa alienari prohibeantur, ideo libere possit Praelatus vendere, & distrahere frumentum, vinum, jumenta & animalia superflua, aliaque, quae sine detrimento notabili servari non possunt; quia res hujusmodi servando non servabiles etiam Tutores, & Curatores, quorum tamen potestas longe magis restricta est, quam Praelatorum, sine solemnitate aliqua alienare possunt. *l. lex qua. 22. & l. tutores. 24. C. de Administ. Tutor.*

